Súd:	Okresný súd Trenčín
Spisová značka:	11C/3/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu:	3121200793
Dátum vydania rozhodnutia:	03. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Viera Kumová
ECLI:	ECLI:SK:OSTN:2023:3121200793.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

8
11C/3/2021

Okresný súd Trenčín v spore žalobcu: A. B., narodený XX.XX.XXXX, štátny občan Slovenskej republiky, bytom A., B. XXXX/XX proti žalovanému: C. C., narodený XX.XX.XXXX, štátny občan Slovenskej republiky, bytom A. A., B. XX/XX zastúpený: Mgr. Tomáš Baláž, narodený XX.XX.XXXX, štátny občan Slovenskej republiky, bytom A., D. XXXX/XX, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

2
11C/3/2021

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 1.500,- Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V ostatnej časti sa žaloba z a m i e t a.

III. Žalobcovi sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

6
11C/3/2021

1. Žalobca sa podaným žalobou (vylúčenou na samostatné konanie) domáhal, aby žalovanému bolo uložené zaplatiť žalobcovi sumu 10.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobu odôvodnil tým, že žalovaný spôsobil dňa 01.03.2013 na ceste I//61 v Trenčíne počas vedenia motorového vozidla

Volkswagen Sharan, EČV: A. XXX E. dopravnú nehodu, pri ktorej utrpel F. B., naposledy s trvalým bydliskom B. XXXX/XX, XXX XX A., dátum nar. XX.XX.XXXX a brat žalobcu zranenia, ktorý na mieste podľahol. Okresný súd Trenčín vo vyššie uvedenom konaní nerozhodol o náhrade škody ani náhrade nemajetkovej ujmy a odkázal žalobcov na občianske súdne konanie. G. F. B. znamenala výraznú negatívnu zmenu v živote žalobcu keď stratil svojho brata v citlivom veku. Týmto boli nenávratným spôsobom narušené vzájomné rodinné väzby tvoriace dovtedy základ ich rodinného života nakoľko žalobca a F. B. bývali spolu v jednom byte. Poukázal na ust.§§ 11,13 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na vyššie uvedené a na citované právne predpisy bola nesporne veľmi významným spôsobom narušená integrita ich osobností, čím došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu podľa § 11 OZ a jeho práva na súkromie a rodinný život, z dôvodu čoho, žiada žalobca náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

2. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že nesúhlasí so vzneseným nárokom žalobcu. V žalobe nie sú okrem citácie ustanovení Občianskeho zákonníka týkajúce sa ochrany osobnosti prezentované žiadne skutkové tvrdenia a s tým súvisiace dôkazy na preukázanie tvrdení, ktoré by mali odôvodňovať vznik relutárneho práva žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy. K samotnej strate blízkeho človeka pre žalobcu žalovaný uviedol, že samozrejme vyjadruje ľútosť nad tým, čo sa stalo a vyjadruje úprimnú sústrasť žalobcovi, no vzhľadom na okolnosti nehody si nemyslí, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. F. B. o polnoci kráčal po ceste I/61, a to nie po krajnici, v pruhu vyhradenom pre chodcov, ale po jazdnom pruhu vyhradenom pre cestnú premávku, neosvetlený, pričom jemu odobratá vzorka krvi na zistenie požitia alkoholu skončila s výsledkom merania 1,456 g/kg alkoholu v krvi, čo je 3,04 promile, ktorý odborná literatúra vyhodnocuje ako stupeň opitosti: Vážna otrava alkoholom s následkami ťažké poruchy vedomia (supor), blúznenie, nereaguje na podnety, dýchanie je pomalé a plytké a môžu nastať poruchy srdečného rytmu, riziku zástavy dychu a krvného obehu. Podľa názoru žalobcu daný priebeh skutkového deja neodôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to bez ohľadu na prípadné produkované skutkové tvrdenia žalobcom v ďalšom priebehu súdneho konania.

3. V následnom vyjadrení žalovaný zopakoval skutočnosti z predchádzajúceho vyjadrenia. Doplnil ich o skutočnosti uvedené vo vyšetrovacom spise: Matka žalobcu a nebohého vo svojom výsluchu dňa 08.03.2013 pred povereným príslušníkom PZ uviedla (strana 11 vyšetrovacieho spisu, že nevie uviesť, či F. B. niekde pracoval, vie len to, že väčšinou brigádoval. Na detaily, spolu s tým, že si mal nebohý vybavovať úver, si spomenula až pri výsluchu na pojednávaní dňa 25.04.2019. V zmysle záverov znaleckého posudku znalca Ing. Adriana Pupalu č. 14/2013, a to odpovede na otázku č. 4, zažurnalizovanú na strane 118 vyšetrovacieho spisu, bola technika pohybu nebohého z technického hľadiska nesprávna, keďže sa za tmy, na neosvetlenom úseku cesty, pohyboval v pravom jazdnom pruhu vozovky v smere jeho chôdze, a to cca 1,65 m od pravej krajnice, pričom krajnice cesty boli schodné a dostatočne široké pre pohyb chodca. Svojim pohybom po vozovke chodec ohrozoval všetkých vodičov vozidiel jazdiacich po ceste v smere jeho chôdze v súlade s pravidlami cestnej premávky, keďže svojou polohou na ceste a pri jazde vozidiel dovolenou rýchlosťou pri zapnutých stretávacích svetlách nútil ich vodičov meniť náhle rýchlosť alebo smer jazdy (aby odvrátili zrážku s chodcom). Chodec mohol dopravnej nehode zabrániť, ak by sa pohyboval po krajnici cesty a nie cca. 1,65 m od krajnice v jazdnom pruhu vozidla VW Sharan. Chodcovi z technického hľadiska nič nebránilo v tom, aby sa pohyboval po krajnici cesty. Žalovaný navrhol žalobný návrh zamietnuť.

4. Žalobca sa na pojednávanie nedostavil, svoju neúčasť ospravedlnil, o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu nepožiadal, súhlasil, aby súd vec prejednal v jeho neprítomnosti. Súd preto prejednal a rozhodol vo veci v neprítomnosti žalobcu.

5. Na pojednávaní splnomocnený zástupca žalobcu žiadal zamietnuť s poukazom na to, že zo strany žalobcu neboli v konaní produkované žiadne dôkazy ani tvrdenia, že by utrpel psychickú ujmu spôsobenú konaním žalovaného. Dodal, že žalovaný je ochotný uhradiť žalobcovi 30 % zo sumy nemajetkovej ujmy, ktorá bola dohodnutá s matkou nebohého a to v Dohode o urovnaní, podľa ktorej sa žalovaný zaviazal zaplatiť matke nebohého ako i žalobcu sumu vo výške 1.331,11 Eur pričom zostatok do sumy 2.000,- Eur bol uhradený ako náhrada škody. Žalovaný túto dohodnutú sumu matke žalobcu uhradil.

6. Súd vykonal dokazovanie a oboznámil pokus o zmier, vyjadrenia žalovaného, rozsudok Okresného súdu Trenčín sp.zn. 2T/158/2013 vrátane trestného spisu uvedenej spisovej značky, zápisnicu o výsluchu žalobcu a zistil tento skutkový stav:

7. Zo zápisnice z výsluchu žalobcu, bolo zistené, že celú situáciu veľmi zle znášal, jeho mama užívala lieky, požívala veľké množstvo alkoholu, popíjala, pretože sa veľmi ťažko vyrovnávala s danou situáciou, nezvládala to. To sa odzrkadlilo aj v tom, že on prestal chodiť do školy. Celú situáciu veľmi zle znášal, resp. nezvládol to. Na základe toho prestal chodiť do školy. Brat mu nahrádzal otca, ktorého nemal. Bol pre neho vzorom. Po tom ako brat zomrel, začal aj on popíjať, celú situáciu nezvládol, začal robiť „hlúposti“ a nakoniec aj on skončil vo výkone trestu. Vo výkone trestu bude ešte 1 rok. Teraz si požiadal o podmienečné prepustenie, ale myslí si, že ho nepustia, nakoľko nemá trvalý pobyt. Jeho mama býva v podnájme, telefonoval s ňou a povedala mu, že mu nemôže „dať“ trvalý pobyt, nakoľko aj ona sama býva v podnájme. Pokiaľ ide o odôvodnenie výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy uviedol, že mama sa starala o domácnosť, ale tým, že brat zomrel, musela založiť byt, aby mali peniaze na pohreb. Mama celú situáciu zle psychicky zvládala, spolujazdec H. C. bol jeho spolužiak, on prestal chodiť do školy. Žalovanú sumu odôvodňuje tým, že peniaze chce kvôli mame, aby sa po výkone trestu mal kde vrátiť. S bratom žil v spoločnej domácnosti, mali veľmi dobrý vzťah, staral sa o domácnosť, pretože mama poberala dávku v hmotnej núdzi. Brat zabezpečoval celý chod ich domácnosti. S bratom boli spolu každý deň, keď prišiel z práce. S bratom mali veľmi dobrý vzťah.

8. Zo spisu tunajšieho súdu 2T/158/2013, návrhu na konanie o dohode o vine a treste zo dňa 10.09.2013 vyplynulo, že vodič obvinený C. C. riadil osobné motorové vozidlo rýchlosťou cca 90km/hod. po priamom úseku cesty I/61 smerom k centru obce Trenčín, kde je dovolená rýchlosť 50km/hod.

9. Z rozsudku sp.zn. 2T/158/2013 zo dňa 07.01.2014 bolo zistené, že tunajší súd schválil dohodu o vine a treste podľa ktorej obvinený C. C. uznal vinu, že dňa 01.03.2013 v čase asi o 00:01 hod na ceste v obci Trenčín na 128,73 km (medzi Opatovou a predajňou Fiat), došlo k dopravnej nehode medzi osobným motorovým vozidlom zn. VW Sharan, EČV: A. XXX E., ktoré viedol obvinený a chodcom F. B., naposledy bytom A., B. XXXX/XX a to tak, že obvinený riadil motorové vozidlo po ceste I/61 smerom od časti Opatová do centra mesta Trenčín, kde na uvedenom úseku cesty v jeho jazdnom pruhu kráčal chodec F. B., obvinený v snahe vyhnúť sa zrážke s chodcom, stočil riadenie vozidla smerom doľava, do protismernej časti vozovky, no i napriek tomu narazil prednou pravou časťou vozidla do tela chodca F. B., ktorý na mieste nehody utrpel devastačné poranenia pravej dolnej končatiny - stehna, predkolenia, amputáciu pravej nohy a na tvári početné exkoriácie s poranením chrbtice, na následky ktorých dňa 01.03.2013 v čase o 00:35 hod zomrel, u obvineného bola na mieste dopravnej nehody prístrojom Alcotest Dräger 7410 vykonaná dychová skúška s výsledkom merania 0,00 mg/l alkoholu v dychu, u poškodeného F. B. bola odobratá vzorka krvi na zistenie požitia alkoholu s výsledkom merania 1,46 g/kg alkoholu v krvi, pričom obvinený svojim konaním porušil ustanovenia § 137 ods. 2 písm. c), písm. d) zák.č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých predpisov, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a takýto čin spáchal závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal prečin usmrtenie podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 2 roky s podmienečným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 2 roky a bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu 36 mesiacov.

10. Z pokusu o zmier zo dňa 06.07.2015 vyplynulo, že žalobca prostredníctvom právneho zástupcu vyzval žalovaného na úhradu nemajetkovej ujmy v lehote 15 dní od doručenia pokusu o zmier.

11. Podľa ustanovenia článku 8 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromia a rodinného života.

12. Ústava Slovenskej republiky v článku 14 a nasl. zakotvuje základné ľudské práva a slobody. Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

13. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

14. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

15. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

16. Žalobca sa v tomto konaní domáhal nahradenia nemajetkovej ujmy, ktorá mu vznikla neoprávneným zásahom do jeho súkromia, tým, že jeho brat zomrel následkom dopravnej nehody, ktorú zavinil žalovaný. Tento bol súdom právoplatne uznaný za vinného pre prečin usmrtenia F. B.. Je nepochybné, že žalobca má právo garantované Ústavou SR a to právo na súkromný a rodinný život. Rodinný život v sebe zahŕňa vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi, súrodencami rodičmi bez ohľadu na to, či spolu trvalo žijú alebo nie a preto narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život.

17. V prejednávanom spore bolo potvrdené, že protiprávnym konaním žalovaného bol spôsobený vážny následok a tento sa dotkol žalobcu silným spôsobom, pretože došlo k smrti jeho blízkeho príbuzného. Žalobca ako 17 ročný pri dopravnej nehode prišiel o člena rodiny a je v súdnom konaní aktívne legitimovaní na podanie žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy.

18. Následok protiprávneho konania žalovaného je nereparovateľný a predstavuje citový zásah do osobnostnej sféry žalobcu. V dôsledku tejto dopravnej nehody došlo k výraznému a nenapraviteľnému zásahu do jeho osobnostného práva. Bola narušená celistvosť rodiny a bolo zasiahnuté do jeho súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné.

19. V dôsledku tragickej smrti blízkej osoby žalobcov došlo k závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného človeka, čím je žalobca do budúcnosti ochudobnený v rodinnom živote. Ujma spočíva aj v citovej strate, keď žalobca smrťou brata stratil pomoc a podporu, ktorú mu ako mladšiemu poskytoval. Žalobcova nesporne utrpel citovú ujmu spočívajúcu v pocite úzkosti, smútku, šoku zo smrti blízkej osoby. Hoci žalobca nedoložil v konaní ako dôkaz lekársku správu o jeho nepriaznivom, zhoršenom zdravotnom stave, možno konštatovať, že im vznikla citová ujma, bolo zasiahnuté do ich duševnej pohody. Psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, veľakrát prerastajúca až do duševnej choroby (nález ÚS ČR sp.zn. I.ÚS 3456/15)

20. Žalovaný svojim protiprávnym konaním, spočívajúcim v porušení povinností vodiča motorového vozidla, zasiahol do osobnostných práv žalobcu a to do jeho práva na súkromný a rodinný život. Súd mal za to, že medzi žalobcom a nebohým existovali silné rodinné, citové vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života. Žalobca žil s nebohým bratom v spoločnej domácnosti, boli si vekovo a citovo blízki, nebohý mu poskytoval ako starší brat potrebnú pomoc a podporu s prihliadnutím na absenciu otca v rodine. Nečakaným a šokujúcim úmrtím blízkeho príbuzného žalobcu došlo k tak závažnému zásahu do práva na ochranu ich osobnosti, spočívajúceho v obmedzení jeho súkromného a rodinného života. Vzhľadom na intenzitu tohto zásahu a jeho nenapraviteľné následky je morálne zadosťučinenie nepostačujúce, preto žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch.

21. Z uvedeného vyplýva, že predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch boli v danom prípade dané, naplnené. Je nepochybné, že ujmu, ktorá poškodenému vznikla, by každá iná osobapovažovala za ujmu objektívne závažnú. Podľa ustanovenia článku 8 odseku 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., „každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie."

22. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou za život, slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy a je nepochybné, že žiadna suma priznaná v súdnom konaní nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila ľudský život. Výška náhrady je priznávaná súdmi na základe voľnej úvahy s prihliadnutím na zákonné kritériá a to na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti.

23. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súd musí zohľadniť aj doterajšiu rozhodovaciu prax súdov pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné

súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady (nález ÚS SR sp.zn. III. ÚS 288/2017 z 6. decembra 2017).

24. Okolnosťou na strane primárne a sekundárne poškodených osôb, ktorú musí súd zohľadniť pri rozhodovaní, je aj vek a zdravotný stav primárne, sekundárne poškodeného. Uvedené kritérium vychádza z predpokladu, že strata rodinného príslušníka vo vyššom veku alebo s vážnou diagnózou bude pre blízke osoby menej bolestivá ako pri náhlej neočakávanej smrti mladého zdravého človeka. Z pripojeného trestného spisu vyplýva, že nebohý vo veku 20 rokov podľahla zraneniam spôsobeným dopravou nehodou.

25. Žalobca žil s nebohým v spoločnej domácnosti a nebohý spolu s matkou sa spoločne finančne podieľali na všetkých výdavkoch spojených s chodom domácnosti ako aj s ich ďalšími nákladmi. Smrť spolužijúcej osoby tak zasiahla aj do jeho majetkovej sféry, keďže na všetky výdavky zostala matka žalobcu sama. U žalobcu súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy zohľadnil aj nemajetkovú oblasť, keď žalobca vzhľadom k veku 17 rokov bol odkázaný na podporu a poradenstvo brata, ktorého smrť vyvolala dôsledky pri návšteve školy a zmenila spôsob fungovania ich rodiny.

26. Súd pri úvahe o výške nemajetkovej ujmy žalobcu prihliadol i na skutočnosť, že nebohý spoluzapríčinil vznik ujmy, keď sa nepohyboval po krajnici, v pruhu vyhradenom pre chodcov, ale po jazdnom pruhu vyhradenom pre cestnú premávku, neosvetlený, pod vplyvom alkoholu vo výške 3,04 promile, čím aj on porušil právnu povinnosť na úseku cestnej dopravy.

27. Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených skutočností je podľa názoru súdu vo vzťahu k žalobcovi primeraná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 1.500,- Eur. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu zamietol. Výška priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch vo vzťahu k žalobcom nie je žiadnou hmotnou satisfakciou, ale určitým gestom slušnosti a spravodlivosti a v žiadnom prípade nemôže odčiniť dopad tragickej udalosti, ktorá nastala následkom konania žalovaného. Výška súdom priznanej sumy podľa názoru súdu nemôže viesť k neprimeranému obohateniu a nie je ani náhradou príjmu, musí byť primeraná závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo. Je nepochybné, že táto udalosť bude mať v živote žalobcu trvalý následok, ktoré nie je možne ničím úplne odstrániť.

28. Podľa § 255 ods.1, ods.2 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

29. V predmetnej veci išlo o konania v ktorom výške plnenia závisí od úvahy súdu. Súd preto úspech vo veci podľa § 255 ods.1 CSP posúdil čo do právneho základu uplatneného nároku a nie čo do výšky priznaného plnenia a bolo rozhodnuté, že do práva žalobcu bolo zasiahnuté. Nakoľko však úspešnému žalobcovi žiadne trovy konania nevznikli súd mu náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trenčín.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa ustanovenia § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.